

Časopis pro pěstování matematiky

Jaroslav Hájek

Perspektiva práce organizace KSČ v Matematickém ústavě Československé akademie věd

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 78 (1953), No. 1, 25--26

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117058>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1953

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

PERSPEKTIVA PRÁCE ORGANISACE KSČ V MATEMATICKÉM ÚSTAVĚ ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

JAROSLAV HÁJEK, Praha.

(Došlo dne 10. prosince 1952.)

Historický XIX. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu, jakož i ustavení Československé akademie věd byly pro naši stranickou organizaci dobrou příležitostí ku přezkoumání pracovní linie. Na rozdíl od minulého období musí se osou práce komunistů stát heslo „čelem k vědě“, t. j. čelem k těm úkolům, jež tvoří poslání našeho ústavu. A tu se jistě naskytá otázka, zda má vůbec k plnění takového hesla stranická organizace prostředky, zda vůbec lze do takové míry politickou a vědeckou práci sjednotit. Ukažme si, že to v mnoha směrech možné je.

Všichni cítíme, že vývoj matematického života nelze nechat na pospas živelným tendencím a že zásadní směrnice o zařazení se naší vědy do jednotného budovatelského šiku a po bok sovětské vědy nejsou ještě konkrétním programem. Není také možné do nekonečna prodlévat u všeobecného odsuzování odtržené theorie na straně jedné a úzkého praktikismu na straně druhé. Je třeba pokročit dále a vytvořit vědecky podložené plány do budoucna. Plány, které bychom rok od roku uvědoměle uváděli ve skutečnost, plány, založené na studiu objektivních zákonitostí, kterým vývoj naší vědy v daném historickém období podléhá. V tom, že o těchto zákonitostech víme zatím jen málo, spočívá kořen našich potíží a našeho tápání. A bez soustavné tvořivé ideologické práce, bez aplikací marxistické dialektiky podstatného a brzkého pokroku nedosáhneme. Při tom je nade vši pochybnost, že bude-li stranická organizace pracovat dobře, může v tomto směru sehrát úlohu avantgardy.

Na ideologické konferenci v Brně zdůraznil s. prof. L. ŠTOLL význam stranickosti vědy. Na tuto věc nesmíme zapomínat ani v matematice. Vědecké zákony jsou objektivní, nezávislé na vůli lidí, a odtud vyplývá nutnost objektivivity ve vědě. Vědecké zákony, zejména pokud se týkají společnosti a lidského poznání, se však nenaplníují přímočaře. Naše činnost, i když je nemůže zvrátit, může jejich uskutečnění uspíšit nebo zdržet, usnadnit nebo znesnadnit. Kromě toho může, ale také nemusí být mnohých zákonitostí využíváno ke blahu společnosti. A odtud pramení nutnost stranickosti vědy. Té stranickosti,

kteřá je zdrojem tvůrčího pathosu a vlastenectví vědců. A kdo jiný by měl stát v čele boje za stranickost vědy než komunisté?

Tvůrčí síla jednotlivců není v dnešní době jediným rozhodujícím činitelem vědeckého pokroku. Vědecké úspěchy jsou také velmi závislé na vzájemných vztazích mezi vědci. A zkušenost ukazuje, že není možné tyto vztahy založit jen na společném odborném zájmu. Tak vznikne nejvýš úzce specialisovaná škola a dějiny učí, že takové školy po období rozkvětu umírají na nedostatek problémů. Máme-li u nás vytvořit plynulý řetěz od nejabstraktnější theorie k nejkonkretnější praxi a také mezi jednotlivými matematickými obory, řetěz vzájemné pomoci a inspirace, musí nutně vztahy mezi vědci a pracovníky vůbec dostat vskutku politický charakter. Musí to být vztahy založené na vědomí, že každý z nás tvoří součástku společného díla. A v tom stranická organizace také může, zvláště bude-li co nejužší spolupracovat s vedením ústavu, mnoho vykonat.

Takové jsou perspektivy, které musí mít při vstupu našeho ústavu do Akademie stranická organizace před očima.